

LA BARRETINA ESCARLATA

REVISTA DE LA COLLA DEL DRAC DEL POBLE NOU
MAIG 1997

NÚM. 7

5 anys de la Vfbria del Poble Nou. 1992-1997

La construcció

Per a construir la Vfbria del Poble Nou ens vam basar en el model que apareix als gravats al boix de les auques de mitjans del segle XVIII, reproduïdes en diverses ocasions en les obres de Joan Amades, tot i que en cap moment preteníem fer-ne una reproducció exacte. Es tracta doncs, d'una figura amb un disseny propi, construïda amb materials moderns i que segueix l'estil i la gamma de colors de les altres figures de bestiar de la Colla del Drac del Poble Nou. Pesa uns 60 quilos i és portada per una sola persona.

La tarantel·la de la Vfbria

La Dragonera és la música pròpia de la Vfbria del Poble Nou. La va compondre Eduard Miralles a petició de la Colla del Drac. Aquesta tarantel·la es va estrenar el 22 de maig de 1992, el mateix dia del bateig de la Vfbria que va ser apadrinada per en Bernat i la Maria, els Gegants del Poble Nou i per Teresa Farreras.

Els xumets i els marrecs

L'any 1993, durant les Festes de Maig, va ocórrer un fet que ha marcat força el caràcter de la Vfbria del Poble Nou: espontàniament un nen va demanar si podia donar el seu xumet a la Vfbria, volia deixar la seva pertinença més estimada a algú de confiança. I així va ser, el nen li va donar el seu xumet i la Vfbria li va improvisar una ballada. D'aquí va venir que els anys següents altres nens i nenes també volessin donar els seus xumets a la Vfbria. Les ofrenes de xumets han anat agafant importància. Fins i tot un membre del Grup de Música de la Colla del Drac, Esther Àlvarez, va compondre una tonada per a ser ballada per la Vfbria en aquest moment, és la *Ballada dels Marrecs*.

Les festes

La Vfbria pren part, juntament amb les altres figures d'imatgeria festiva del Poble Nou, en les següents celebracions:

Festes de Maig: cercavila de foc i en el cercavila d'aniversari

Festa Major: Cercavila del Pregó de Festa Major, correfoc de Festa Major, trobada de gegants i Cercavila de Cloenda, abans del castell de focs.

Per tant la intenció d'enriquir la imatgeria festiva del Poble Nou i que la nova figura acabés tenint un lloc important en les nostres festes que és el que ens va moure a construir la Vfbria s'ha vist plenament aconseguit.

Padró actual de vfbries a Catalunya Vfbria de Manresa.

Construïda el 1983 per el Grup Xàldiga, que és qui en té cura actualment. Surt només a la Festa major de Manresa.

Vfbria del Poble Nou.

Construïda el 1992 per la Colla del Drac del Poble Nou (Barcelona) a partir d'un disseny de Manel Ollé, aquesta colla és qui en té cura. Surt als actes de la Festa Major del Poble Nou i per les Festes de Maig del mateix barri. Ocasionalment fa altres actuacions.

Vfbria de Barcelona.

Construïda el 1993 per iniciativa de la coordinadora de colles de Ciutat Vella. Amb la intenció de completar el bestiar tradicional de la ciutat de Barcelona. Actualment se'n fa càrrec la colla de la Plaça Nova.

Vfbria de Tarragona.

Construïda el 1993 per iniciativa de l'Ajuntament de Tarragona. A partir d'un estudi heràldic de Didac Bertran. Participa en els actes de la Festa Major. El seu constructor va morir el setembre de 1995 en un accident d'automobil en el trajecte de Montblanc a Tarragona.

Al maig de 1992 la Vfbria del Poble Nou era el primer exemplar d'aquesta espècie que tornava a trepitjar els carrers de Barcelona, des de que, a mitjans del segle XVIII, va desaparèixer la figura de la Vfbria que durant més de tres-cents anys havia participat a les processons i altres solemnitats a Barcelona. Tanmateix, la Vfbria del Poble Nou no naixia amb l'ànim de ser la recuperació de la figura que havia participat a les celebracions barcelonines, sino d'esdevenir una veïna més del Poble Nou.

Ara fa cinc anys que la Vfbria del Poble Nou es va passejar per primer cop per la Rambla, i que sigui per molts anys !

La Dragonera

En el principi fou l'ou, cròniques canten: un ou musc com la porpra de les barretines i olímpic com l'any d'això que explico, que algú -no diré noms- trobà entre enderrocs al somorrostro, al caire de la vella i nova icària. Esponeroses matrones de la colla covaren l'ou amb sol.lícita diligència fins que, en un maig encès, nasqué la víbria. Primavera. Híbrida. Mestissa.

El seu capteniment, bellugadís de mena, la va predisposar a la ballaruga fàcil. Previsors com són, els manaias de la colla m'encarregaren solfa per la bèstia. Amb més voluntat que encert, també cal dir-ho, vaig fer allò que escau a la circumstància. De l'observació metòdica del bitxo en vaig concloure una tendència al *saltarello* : és aquell moviment "tunc-ca-tan-tunc" que hom pot trobar en formes tan diverses com les cançons de pandero del roser, l'espasmòdica tarantel. la napolitana o el ritme del nostrat "noi de la mare".

Calia, tanmateix, anar als orígens, trobar les fonts, com prescriu l'ortodòxia. I en aquest cas l'empresa no era fàcil. A causa de les obres preolímpiques, anar on van trobar l'ou va ser impossible. Decebut, vaig tirar la tovallola i, alegant compromisos i emergències, vaig dir-me que calia fer un parèntesi.

No fou sinó en acabar l'olimpíada, tot fent el tafaner per les icàries, que vaig trobar de sobte la resposta. Errant d'esma pels volts del cementiri, allà on ara hi ha el carrer de Carmen Amaya -per cert, una altra bèstia híbrida, mestissa !- vaig poder sentir aquella melodia, d'origen imprecís i formes vagues. Refet del primer impacte psicofònic, vaig procurar transcriure la tonada.

Més tard, en la quietud del meu estudi, vaig anar lligant caps sobre el fenomen. L'escriptor Joan Rendé, poblenoví insigne, en el seu llibre de contes "El viatger" dóna compte d'alguns extranyis prodigis esdevinguts a prop del cementiri. L'escriptor Joan Perucho en el seu llibre "El Baró de Maldà i les bèsties de l'infern" descriu amb tot detall el cant inaudible de l'Àuria Picuda i l'Avitarda Gèminis, dues aus barcelonines mil.lenàries, que es fan presents a enterraments il.lustres.

La resta, no fou fàcil ni difícil. Amb quatre tocs lleugers, la melodia va encaixar al compàs de vuit per sis, tan mediterrani com tota l'altra història. El títol queda clar: "La Dragonera" no és sinó el cau del drac, el lloc ignot on s'engendrà la víbria com la solfa D'altres qüestions com la tonalitat, l'estructura en tres parts, les harmonies o, fins i tot, els repte que suposa la tranposició a la complexa tessitura de la gralla, ja en parlaran altres amb major coneixement de causa.

D'aquí a cent anys -tots calbs- algun setciències voldrà escatir, mesell, la genealogia de la víbria i la Carmen Amaya, l'Àuria Picuda i l'Avitarda Gèminis fins i to, pot ser que conclogui que la bèstia fou feta per la colla i la solfa per un tal Eduard Miralles! Per això ara calia explicar per primer cop aquesta veritat que no és mentida: "Si nom é vero é ben trobatto". O com vingué a dir Rubió i Ors "pus sembla popular, Déu lin don gloria".

Eduard Miralles,
El Poblenou de Sant Martí, primavera d'estiu del noranta-cinc.

TARANTELLA DEL BALL DE LA VÍBRIA DEL POBLE NOU

Handwritten musical score for "Tarantella del Ball de la Vibrià del Poble Nou" by Eduard Miralles. The score is written in 6/8 time and consists of five systems of two staves each. The first system includes first, second, and third endings. The second system is marked "stacatto". The third system also includes first and second endings. The fourth system features a series of chords with a melodic line above. The fifth system continues the melodic and harmonic development. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

Eduard Miralles

El Poble Nou, setembre de MCMXCII

Agrupació de Bestiari?

Una realitat.

Desde l' última vegada que vam parlar a la Barretina, de l' Agrupació i del Collectiu Santa Fe, hi han hagut molts canvis.

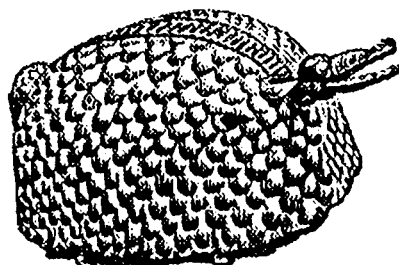
Per començar val a dir que el 24 de Novembre del 96 el Collectiu Santa Fe es va dissoldre per donar pas a l' Agrupació de Bestiari Festiu de Catalunya. També el mateix dia es va convocar la assemblea constituent de la neixen Agrupació, al poble de Santa Fe del Penedès . Durant aquest acte vam rebre el suport del President i Sots-president de la Coordinadora de Geganters de Barcelona, la Coordinadora de Diables de Barcelona i d'altres entitats que van ser convidades a l'acte.

Durant la sessió constituent es van llegir i aprovar els estatuts. També es va ratificar un altre document on s'especifica l'àmbit d'actuació, els objectius, les seccions de tipus temàtic, el cens de bestiari, les seccions territorials que es proposaven, etc.

Després es va constituir una Junta de Govern provisional que s'encarregarà de engegar el procés de legalització, i de donar a conèixer l'Agrupació a totes les entitats relacionades amb el mon del bestiari . La junta la componen, com a president Lluís Musté (Dracs i Mulata de Valls), sots-president Pitu Pla (Drac de La Bisbal D' Empordà), tresorer Jaume Inglada (Drac de Moja), Secretària Esther Alvarez(Drac del Poble Nou ; Barcelona), vocal de comunicació, relacions públiques i publicacions Sete Udina(El Parellot, Drac de Santa Fe del Penedès), vocal de promoció Olga Pardo (Vfria de Ciutat Vella; Barcelona) i com a vocal d'organització Xavier Cordoní (Coordinadora de Bestiari de Ciutat Vella ; Barcelona) .

També van fitjar la seu social que és el n° 3 del carrer Germanó de Vilafranca del Penedès

I desde llavors la junta es reuneix un cop al mes per tal de posar fil a l' agulla, presentant els estatuts al Registre, ajudant i promocionant les diferents territorials , (ja estan consolidades la del Baix Camp, i el Barcelonès) i d' altres ho seran en breu (Baix Empordà i Penedès-Garraf), fent trameses que ens acostin més a les entitats amb documentació sobre l' Agrupació, crean una Wep per que els socis puguin donar-se a conèixer a través d' Internet, i a partir del mes de Maig presentar el butlletí de l'agrupació, on tots els socis poden dir la seva , i on s' informarà de totés les activitats relacionades amb el Bestiari arreu de Catalunya i la creació del Cens de Bestiari Festiu de Catalunya, on, de moment hem aconseguit contactar amb unes seixanta entitats que estan interessades en formar part d'aquest projecte que ara comença.

Acabats de sortir de l'ou

Blanc per fora, groc per dins? Què sóc?
Però, què dic? No, no, no! Vermel! per fora, explosiu per dins!
Què sóc?
(Temps prudencial per pensar)

- Un pebrot del *piquillo*!
- Nooooo.
- Un cotxe superguai!
- Noooo.
- El sol!
- Noooo.
- Ens rendim

Doncs sóc l'Ou. Bé, sóc la caixa de petards de la Colla Infantil del Drac del Poblenou. Com tothom sap, els dracs surten dels ous i gràcies a mi tenim un nou dragonet al Poblenou: l'Estarrufadet! Però la cosa ve de molt lluny Us ho explicaré:

L'any 1992 la Colla del Drac construeix la Vfbria, i l'any 1993 es fa la primera ballada dels marrecs, celebrada en honor dels nens que donen el seu xumet a la jove Vfbria. Des d'aleshores, la ballada s'ha fet cada any i es pot dir que ha estat la llavor d'on ha nascut la Colla Infantil. Durant l'última Festa Major, la Colla va intentar engrescar més els seus seguidors més menuts i va començar la formació de la nova Colla Infantil, que té actualment disset membres, més els seus pares, i que debuta aquestes Festes de Maig.

És a dir que la Colla del Drac s'ha imposat un nou repte, però ja no ve d'aquí! Dos dracs, una vfbria, diversos estendards, grup de *percu*, viatges a l'estranger (França i Algèria), exposicions, conferències, Festes de Maig, publicacions, tallers, curssets, fundació de l'Agrupació de Bestiari de Catalunya, cercaviles de foc, Us sembla poc? I tan sols en dotze anys! Però aquest nou repte representa també el seu futur.

La Colla Infantil la formen nens i nenes de 6 a 9 anys separats en dos grups: els que porten el drac i els que toquen la *percu*, a més de tres persones de la Colla Gran. Els pares em porten a mi, i faran un cordó de seguretat al voltant del dragonet.

Sis mesos ha durat la construcció del drac, dissenyat i construït per gent de la Colla i els propis nens. Els dimecres i dissabtes a la tarda els aprofitàvem per fer dragonet i els últims mesos, per assajar les cercaviles.

El nou drac està construït amb fibra de vidre i roba sobre un bastidor de fusta, i és tot d'una peça. L'Estarrufadet és igual que el drac gran exceptuant alguns detalls que li donen la seva personalitat. El porten dos nens i té quatre punts de foc, dos a la boca i un a cada ala.

Jo també sóc de fibra de vidre iestic muntat damunt d'un carret d'anar a comprar!

Per portar el drac s'han fet sis parelles de nens de la mateixa alçada; mentre una parella es posa dintre del drac, els altres hi van al darrere vigilant, i un diable de la Colla Gran, que estarà tota l'estona amb nosaltres, serà el que posarà i encendrà els petards a l'Estarrufadet.

L'Estarrufadet sortirà en segon lloc, després de l'Estendard. Al seu darrere, hi anirà la Vfbria, i al final, el Drac.

L'Estarrufadet sortirà a la cercavila de foc del dissabte i a la cercavila del diumenge de les Festes de Maig, així com al pregó, la cercavila de foc i la cercavila de cloenda de la Festa Major.

Prêt a porter

Quan canvien les circumstàncies , canvia el resultat .

Ara fa 12anys ,les circumstàncies que envoltaven la Colla del Drac eren molt diferents a les actuals . Fruit dels condicionants del moment vam triar com a vestit de la Colla el que ja coneixem : una granota de cotó , blanca , amb caputxa . De cintura per avall pintada amb llepades grogues , vermelles i granats semblants als colors de la faldilla que portava el Drac , en aquell moment . De cintura per munt cadascú s'hi pintava els motius que millor li semblava .

Però les coses han anat canviant . En ocasió del bateig de la Vfbria , l'any 1992 , vàrem estrenar un altre vestit , el de "gala" , destinat només al cercavila del diumenge de les Festes de Maig i al Cercavila del Pregó de Festa Major .

I enguany , la constitució de la Colla Infantil de la Colla del Drac ens ha obligat a replantejar-nos tot el tema del vestuari de la Colla .

Calia trobar uns vestits adequats per a tot el conjunt de la Colla .

Així va ser que , després de parlar-ne molt per a veure què és el que havíem de fer , vam encarregar els nous vestits que estrenarem durant les Festes de Maig de 1997. Aquests vestits queden de la següent manera :

VESTIT DE GALA

S'usa en els següents actes : Cercavila d'aniversari de les Festes de Maig , Cercavila del Pregó de Festa Major i Cercavila de Gegants de la Festa Major .

Es compon de : Brusa de ratlles blanques i grises , faixa vermella , morada o negra , calces negres fins a sota genoll , mitgetes blanques i espadnyes de betes negres .

VESTIT DE CREMAR

S'usa a tots els cercaviles de foc i correfoc en els que participa la Colla del Drac .

Es compon de : Barret negre de cotó amb el nom de la Colla brodat a un costat , mocador al coll de color vermell , brusa negra amb decoració de triangles a la vora de baix amb els colors i motius del Drac i de la Vfbria , faixa vermella , morada o negra , i pantaló negre .

Cal dir que el color de la faixa és l'únic detall del vestit que canvia segons el grup en que es participa en les actuacions , la faixa vermella identifica als portadors del Drac , la morada als de la Vfbria i la negra als del grup de música .

Els pares que acompanyen els portadors i músics del Drac Petit porten uns pritralls negres amb el nom de la Colla estampat al pit i a l'esquena .

No cal dir que una renovació tan completa del vestuari ha estat un gran esforç per a l'associació i els seus membres però , calia fer-ho i ho hem fet .

Esperem que els nous vestits us agradin tant com a nosaltres i que siguin per molts anys !!

Helena Pérez

Vestit de gala
maig 1997

Vestit de cremar
maig 1997

Ranxo del drac

Aquest plat és una elaboració de la cuina de la Granja Poble 9.

Es menja com a esmorzar per les colles que participen al Cercavila del drac i la Vibría del Poble Nou, el diumenge de les festes de Maig.

RECEPTA :

Es posen les mongetes en remull, el vespre abans. se'ls canvia l'aigua abans de bullir-les.

En una cassola amb oli d'oliva es couen les butifarres i es retiren quan estan dauradetes.

Amb el mateix oli es sofregeix una ceba trinxada i unes dents d'all, quan està daurat, s'hi afegeixen rovellons. Un cop cuits s'aboca el tomàquet triturat.

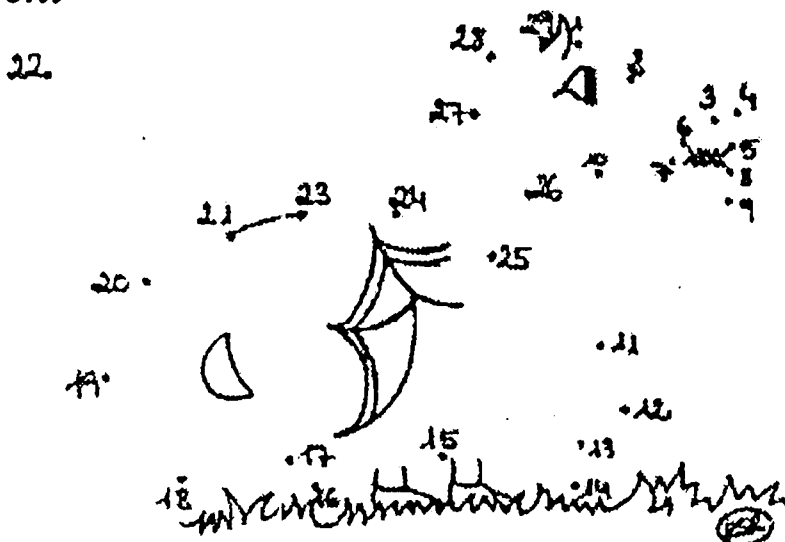
S'agafen les mongetes, que ja s'hauran bullides i estaran tendres, i es tira tot a la cassola amb les butifarres, els rovellons i una mica de brou.

Es rectifica de sal i llestos!. A punt de menjar.

Ricard Rozada

Cap de cuina de la Granja Poble 9

Entreteniment

Última hora

El Lloro del 36 xiula altre cop !!!

El passat diumenge 11 de maig, a la una del migdia, a la plaça de sant Bernat Calvó va ser batejat oficialment el Lloro del 36. L'apadrinaren La Torre del Rellotge de la Barceloneta i els Gegantons de Calasanç en representació del món geganter i Júlia Cahué i Manel Ollé com a padrins "terrenals" (els de la mona i el palmó). L'acte va comptar amb una nombrosa assistència de veïns i veïnes del Poblenou que van acompanyar al Lloro del 36 en la seva presentació en societat.

Aquesta nova figura d'imatgeria festiva del Poblenou ha estat construïda per l'artesà terrassenc Jordi Grau per encàrrec de la Colla de Gegants del Poblenou. Per ajudar a finançar la seva construcció la Colla de Gegants va editar un cartell serigrafiat dibuixat per en Manel Ollé.

Aquest Lloro neix amb vocació de tramviaire i es veu d'una hora lluny per la seva gorra amb el número 36 al front. Així es palesa una de les moltes facetes d'aquesta bestiola que es va guanyar la popularitat per mèrits propis.

A continuació reproduïm una part del text del full de presentació que la Colla de Gegants va repartir el dia del bateig:

"Aquest lloro estava en una botiga del carrer Taulat i era la distracció de molts nois i noies de l'època, ja que imitava el xiulet del cap d'estació del tramvia número 36 que tenia la parada davant de la botiga, i el feia sortir sense passatgers. Llavors el cap d'estació sortia darrere del tramvia per aturar-lo i els nois i noies reien i reien

I si pregunteu als vostres avis ja veureu quantes aventures us explicaran !!!

Feliç bateig a tots !!!"

I nosaltres hi afegim: que sigui per molts anys!!!

Bateig del Lloro del 36

Poblenou 11-5-97